

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnica, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po: pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Smrtni boj evropske Turčije.

Dogodki v Carigradu niso osamljeni v zgodovini človeštva. Ko so razpadale velike države, je sledil zunanemu boju tudi notranji boj. Ko je bila domovina v največji nevarnosti — se je začel razpor. O takih državah je pisano: Kraljestvo ki je samo zoper sebe — bo razdeljeno.

Dogodki v Carigradu so naravna posledica turških političnih in državnih razmer. Kadar zadene domovino velika nesreča, stranke rade druga na drugo zvrčajo krivdo. To tudi v slavni slovenski domovini ni drugače. Kadar smo začutili na sebi udarec tuje roke, je vsaka stranka dolžila drugo, da je domovino izdala. In ko bi danes stopil sovražnik pred obzidje bele Ljubljane — bi najbrže tudi v tem trenutku ne našli toliko smisla za slovo, da bi se skupno branili. In kdo ve; če bi se ne našel izdajalec, ki bi vse skupaj izdal.

Tak je bil tudi boj med staroturki in mladoturki. Med obema strankama je vladalo smrtno sovraštvo. Ko so prišli težki časi, sta stranki druga drugo očitali, katera je zakrivila grozni propad. Ali staroturki s svojo popustljivostjo. To smrtno sovraštvo je prikipelo v odločilnih trenutkih do vrhunca.

Politika staroturkov je bila trezna: ker so videli, da vojne ne morejo nadaljevati — so popuščali, da bi rešili, kar se je še dalo rešiti. Geslo mladoturkov pa je bilo: ne popuščati — ampak boj do skrajnosti!

Vprašanje je, ali je bilo to samo sebično strankarsko geslo — ali je prihajalo iz samozavesti in iz namena: rešiti Turčiji Odrin. Na zmago menda tudi mladoturki niso mogli upati.

Mladoturška uporna odločnost ima na sebi toliko slabega — kakor staroturška popustljivost. Danes je vseeno: konec je tu in rešitve ni nikjer...

Boji v Carigradu so enaki umirajoči sili, ki se ob smrtni uri povsopne z zadnjimi močmi — in je ni več.

Revolta v Carigradu bo pospešila konec. Ako se razmere hitro ne uredijo — se vojna začne. Proti mladoturkom je vsa Evropa posebno pa »Balkanska zveza« bolj sovražna — nego proti staroturkom. Zato poročajo vesti, da ne bodo zavezniki imeli nobenega obzira več.

Iz nove vojne pa nastane za Evropo velika nevarnost — kajti Rusija ima baje svoje namene v Aziji, Francija in Anglija sta z njo. Vse to je naprejeno proti trozvezi, ki bo baje izgubila ves upliv na Balkanu. Zato se začnejo na vseh straneh preteče grožnje. V par dneh nastane lahko zelo napeto stanje v Evropi.

Prvi žarki.

Trst, dne 21. jan. 1913.

Začelo nam je sijati novo solnce, solnce ki komaj pošilja svoje prve žarke izza temnih oblakov, izza teme ki kot mora leži nad slovenskim ljudstvom, a se kmalu pojavi žareče in plamenče, užigajoče nade. Hrepenenja po prostosti v tisočih mladih srcih, ki bode ulilo mladim ljudem pogumno v srce, proletarskim sinovom z njegovo svetlobo kazalo pot v bodočnost, v lepšo bodočnost.

Tisoče in tisoče mladih src bode zagorelo resnične ljubezni do siromasne, od vseh izkoriščenega ljudstva, iz katerega so izšli, strnili se bodo mladi boritelji v močne, nepremagljivo skupino, da gredo izvojevati nekoč, ko jim bode um oborožen z duševnimi silami in srce napolnjeno s plemenitimi ideali — svobodo zatiranemu ljudstvu!

Mladina vstaja, vzbujena po novih, naprednih idejah; mladi delavci so končno izprevideli, da tako ne pojde dalje, da je zadosti hlapčevanja in robotanja — izprevideli so tudi, da ne pomaga nič tarnanje in klečeplazjenje. Mladi boritelji so spoznali, da tirani nimajo ušes za prošnje, njih srce se nikakor ne omeča ob pogledu na bedne množice — neizprosni so in zato pa se mora ljudstvo posluževati v svojem boju energičnih sredstev za odpravo tega krutega sistema, in če tudi ta sredstva nasprotujejo raznim »odredbam«, postavljanim v varstvo bogatih slojev! Ustanavlja se mladeniška organizacija; v njej bode mesto za vse one, ki ne soglašajo z današnjim družabnim ustrojem, z današnjo lažljivo kulturo, z današnjo krivno moraljo, ki očitno uči, da imej človek spoštovanje do pozemskih bogov, da mora človek ponižno ukloniti hrbet pred njimi, in mirno prenašati udarce...

Vzgojevali se bodo v njej kremeniti, neupogljivi značaji, ki se ne bodo strašili truda polnega dela, ki jih preganjanja ne bodo ustavila na poti proti postavljenemu cilju. Zakaj se ustanavlja »Nar. socialna mladinska organizacija«?

Zato, ker mlada generacija noče tavati več v temi. Mladina hrepeni po luči, po resnici, ki edina more privedi stradalajoče ljudstvo k boljšemu življenju, in če hrepeni po resnici, mora se enkrat za vedno odreči starim dogmam: da je današnje družabno življenje pravično urejeno, današnji ustroj družbe nedotakljiv.

Ponižni, hlapčevski duh mora izginiti iz duše mladega človeka, a na njegovo mesto morajo se ukoreniniti v dušo naprednega človeka čisto druge ideje, take namreč, ki ga temeljito izpremenijo, ki ga store »človeka« v pravičnem pomenu besede.

Za novega naprednega človeka nikakor ni zadosti, da dovrši one šole, katere je prisiljen obiskovati; mladi

denič, ki pride iz šole in se poda v kako rokodelstvo, mora se vedno čim bolj izpopolnjevati, mora se učiti takih stvari, ki jih v šoli ne sliši, ker današnje šolstvo nima pač drugega namena kakor, da nudi mladini tisto znanje, ki nač napravi iz mladeniča pridnega, in — ubogljivega delavca, vernega državljana, dobrega vojaka-varuha, sploh — stroj, ki se da poljubno voditi od roke vladajočih. Stvor, ki na migljaj napravi vse ono, kar se tiranom sploh poljubi.

Če hočemo torej, da bodo bodoče generacije boljše, če hočemo da bode ljudstvo zavednejše, moramo se oprijeti temeljitega dela pri mladini, ki je naprednim idejam dostopnejša, učiti moramo mladino, pokazati jej moramo pravo pot, po kateri mora hoditi, izobraževati jo moramo.

Jeli današnji delavec svoboden človek? Ta delavec, ki z isto indiferentnostjo ustvarja ogromna bogastva, kakor tudi vse ono morilno orožje, ki navidezno služi v obrambo ravno tako navidezno »svetim« stvarim, ki je pa v dejstvu naperjeno proti njemu? Da, do take nizke stopnje so tirani pahili ljudstvo, v tako globoko duševno temo so ga potisnili!

Delavec, ki se ne izobrazuje, se ne zaveda svojega človeškega dostojanstva, temveč se pusti mirno bičati, umira pod težo naloženo od njega rabljev; da, v svoji duševni pohabljenosti ne vidi, da si mora na komando mogočnejšev sam kovati svoje okove; »Branitelji reda«, ki se rekrutirajo iz delavstva, morajo čuvati z orožjem v roki ta družabni ustroj, morajo tvegati svoje življenje za peščico krvosesov.

To je slika delavskega življenja; in vi, mladeniči, ki ste količjak izpregledali, bodele li morda blodili še naprej v temi?

Veliko je že mladeničev, ki že soglašajo z idejami, ki jih hoče propagirati »Nar. socialna mladinska organizacija«, mnogi jih je, ki so izpregledali, da le takrat, kadar bo ljudstvo izobrazeno, bodo začeli padati iz rok sužnjev okovi. Žalobno je tudi mnogo takih, ki niso še prišli do tega spoznanja; brezbrizna mladina se ne zaveda svoje važne naloge; živi v

domišljiji, da je celo življenje le večno uživanje, večno veselje; pred seboj vidi le cesto posuto z rožicami, pri tem pa ne opaža, da je vmes trnje in da se plazijo pod rožami strupeni gadje. Če imate vi mladeniči vsaj trohico človeškega dostojanstva, vam mora ob pogledu na krivice današnje družbe zavreti kri v žilah! Če vas ni še zastupila z svojimi lažmi morala vladajočih, vam se mora ta sistem pristuditi, ta sistem, ki sloni na zatiranju mase z brutalno silo, sistem, ki se opira na moč bajonetov in na temo, ki jo klerikalizem razširja!

Bodete li morda čakali, da mine ona vaša najlepša doba, ko imate v sebi največ energije? Bodete morda čakali, da postanete stari možje, izmučeni, izžeti do kosti od kapitalizma?

Ne! Mladina ne sme spati spanje brezbriznosti, ne sme se udati apatiji, ampak pripravljati se mora na boj!

Prvo orožje, po katerem mora seči mladina, je znanje. Znanje bode vami, mladim boriteljem, odpiralo oči, znanje bode rušilo ono krivo vero vsled katere se ne upa ljudstvo upreti proti tlačiteljem, to je: vera v neporušljivost današnjega družabnega ustroja, ki jo vlade in njeni pomagači ucepiljo ljudem.

Kadar bo prodrlo v srca mladeničev železno prepričanje, da rešitev iz tega socialnega brezna je mogoča, kadar se bode mladina rešila duševnih spon, ki toliko ovirajo napredek človeštva, tistikrat se bodo začeli miati stebri tega krivičnega družabnega ustroja in nobena sila ne bode v stanu zadržati padca današnje krivične socialne stavbe!

Bratje! strnimo se v mogočno falango, ustvarimo mogočno trdnjavo, ki bode v strah vsem tlačiteljem, dika in ponos vstajajoče mlade generacije!

*Spominjajte se
dijaškega društva
„Domovina“!*

Prevrat v Carigradu.

Začetek konca.

Evropa je nekako olajšano vzdihnila, ko so začetkom tega tedna došle vesti, da se je Turčija zahlevam »Balkanske zveze« udala, oziroma pritisku velesil, v prvi vrsti Rusije. Kakor hitro pa je to veselje prišlo, tako hitro je tudi zgnilo. Evropska diplomacija, posebno pa ona trozveze, je bila že od nekdaj nad vse kratkovidna. V zadnjem času pa, ko je bila stavljena pred alternativno, izvajati vse posledice svoje zaspanosti in je začela v nekakem okornem naporu vendarle skušati, rešiti vsaj zadnje posledice balkanske vojne, je v trenutku, ko se je raznesla zgorajšnja vest, malone otrpnila popolnoma. Vsaj drugače si ne moremo predstavljati dejstva da se je vdala takoj optimizmu in to za to — da je bila že trenutek pozneje iznenadena po pojavih čisto nasprotnega značaja. Mladoturška protivstava je jasno dovolj pokazala, kako lahkoverna je bila vsa diplomacija, ki je videla konec, a ne konec balkanske in najbrže tudi — azijske Turčije. Vedno bolj sili na dan mnenje, da je bilo vse to, kar se je dogrlo zadnje dni v Carigradu čisto navadno in vrhu tega tudi zelo nerodno igranje raznih turških vodilnih državnikov, od katerih je bil najbrže le umorjeni Nazim paša za skienitev miru, dobro vedoč, da je Turčiji v nasprotnem slučaju v vsem obsegu zasiguran — konec državnega obstoja. Mladoturško ravnanje zadnjih dni pač ne pomenja drugega, kot tirati vso stvar na ost. Se ena zmaga »Balkanske zveze« in nekaj premočnega otomanskega država bode šla v kose, kot je šlo pred njo že nebroj držav. Ni pa samo »Balkanska zveza«, kajti za njo stoji še Rusija v Mali Aziji, ozir. Armeniji, dočim skuša Francija za ta slučaj pridobiti si Sirijo. Mladoturki pa ne mislijo le znova započeti boja proti »Balkanski zvezi«, marveč, obnoviti hočejo tudi vprašanje Tripolitanijske, t. pr.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

Ustanovljena leta 1881.

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1881.

: obrestuje hranilne :

: vloge po čistih :

4 3/4 %

brez odbitka rentnega

: davka. :

Rezervni zaklad znaša nad 800.000 kron.

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalej.)

»Jaz, milostljiva — jaz bi bil gotovo ubogi plemič, ki sem dandanašnji. Kaj je meni izgubiti ali pridobiti s kraljevo smrtjo?«

»Torej mislite, da bi vas vaši prijatelji pozabili?«

Zarnak je molčal.

Diana je razumela da s takšnim možem ne sme govoriti v namigljajih.

»Torej,« je dejala, »vi mislite, da bi vas vaši prijatelji pozabili. Vi mislite, da bi pozabila jaz, da ste bili moja najtrdnejša opora! Toda jaz, ki bi morala skrbeti bolj nego kdaj poprej, da si ohranim vašo oporo, bi se pač čuvala, da vas pozabim! In moje prvo dejanje, grof, bi bilo, da bi vas poprašala: Kaj hočete? Česa si želite?... Kaj bi mi odgovorili?«

»Oh, če bi se zgodilo tako, kakor vi pravite in bi prišlo do nesreče, o kateri govorite, pa bi me vi prašali, kaj bi me veselilo, potem bi vam odgovoril, milostljiva, da si ne želim ničesar in ne zahtevam ničesar, pač pa — ako vam more moj meč dandanašnji še dostojno služiti — da vam takrat ne more več, razen, ako bi bil ozaljšan s cizeliranim

zlatim ročnikom, kakršnega imajo meči konetablov...«

»Prvo vojaško dostojanstvo v kraljestvu!« je rekla Diana in se zdržnila.

»Kadar pomislim na ubogega učenjaka, ki želite, da ga zakoljem, vrag naj vzame mojo dušo, ako vem, zakaj!... se ne morem ubraniti milostna, izprejeti me nekaj kakor pomilovanje...«

»In da se pomiri to sočutje, dragi Gi? Česa potrebujete v ta namen? Obljube? Imate jo! Lahko se zanašate name...«

»Žal, milostna, vidim, da se ne razumeva. Kaj zahtevate od mene? To, do naj stopim v sobo doktorja Rabléja in ga zabodem — zabodem tako temeljito, da ne bo mogel ozdravit nikogar več. Prihitel sem z nabrušenim bodalom... ves pripravljen. Toda bogme, priznati moram, da sem se zbal gorostasnosti tega čina... ali bolje, usmiljenje me obhaja! Kesam se že naprej... ako me tako bolj razumete... Ah, če bi imel v žepu absoluten dokaz, črno na belem na primer, da sem sunil častivrednega doktorja zoper lastno voljo — oh, potem, mislim, bi obvladal svoje kesanje...«

Diana je poslušala z namršeni mi obrvmi.

Zdaj se je bilo prepozno umekniti.

Stekla je k majhni mizici, ki ji je služila za pisanje, ter se obrnila k Zarnaku.

»Narekujte!« je dejala kratko.

»Oh, par vrstic bo zadoščalo,« je rekel Zarnak in stopil bliže. Zapisali bi na primer tako-le: Po mojem ukazu se je zgodilo, da je grof Gi De Šabo De Žarnak zabodel mojstra Franca Rabléja, ki je, kakor sem se prepričala, roval zoper varnost države; gospod De Žarnak je ravnal kot zvest služabnik in storil državi s svojim dejanjem veliko uslugo, za katero naj se ga poplača s častjo konetabla...«

Diana Poatješka je pisala brez obotavljanja.

Podpisala je papir in ga izročila Zarnaku, ki ga je prečital, zložil ga skrbno in ga spravil nemudoma v žep.

»S tem papirjem me lahko pogubite, grof!« je dejala Diana resno. »Ne mogla bi vam podati absolutnejšega dokaza svojega zaupanja...«

»Zaupanje, ki je tem sigurnejše naloženo, ker bi pogubil sam svojo lastno glavo, ako bi me katerikrat obšla neumnost in zoperna misel, uporabiti to orožje proti vam...«

In dodal je važnega lica:

»Toda pomirite se, milostljiva. Predal sme se vam enkrat za vselej. Previdnost, ki jo vidite, se mi je zdela potrebna le zato, ker je zahteval po časti konetabla res ne navadna in pretirana... in ker sem se bal, da me ne bi nekega dne namenili drugačne nagrade. Jaz pa hočem ravno to in nobene druge.«

»Dobite jo grof. Toda zdaj je čas...«

»Pripravljen sem, milostljiva.«

»Pojdite z mano...«

Diana je odšla iz svoje sobe, a za njo Zarnak.

Hodila je s trdnimi in pokojnimi koraki, in kdor koli bi jo bil srečal, nihče ne bi bil mogel slutiti, da je ta ženska na poti proti dvojnemu umoru.

Tudi Zarnak je bil zelo bladan. Tuhtal je sam pri sebi, kako zabode Rabléja; sočutje, na katero se je pravkar skliceval, ga ni motilo niti za hip.

Diana je obstala pred nekimi vrati.

»Tukaj,« je zamrmrala. »Pokličite me, kadar bo vse končano. Rada bi vzela sama, kar se da vzeti pri Rabléju.«

Zarnak je pokimal v pritrdilo in potrkal na vrata.

Ker mu ni odgovoril nihče, je rekla Diana:

»Gotovo spi. Potrkajte.«

Zarnak je udaril po vratih s pestjo in zaklical:

»Mojster Rablé!...«

Obenem je položil roko mašinalno na vratni gumb in ga zavrtel. V njegovo veliko začudenje so se vrata odprla: v sobi je gorela luč.

Mrzel znoj ga je obil in v prvem hipu mu je prišlo na um, da je Rablé poslušal njegov razgovor z Dianjo in da zdaj čuje ter stopi predenj in poreče:

»Zakaj me hočete umoriti? Kaj sem vam storil?«

Diana, ki se je imela bolj v oblasti, je zapazila to obotavljanje.

»Stopite vendar noter!« je zamrmrala. »Česa še čakate?«

Zarnak je izdrl bodalo in vstopil.

Izvil se mu je vzkliz zažudenja.

»Nikogar ni!« je dejal.

Diana je prebledela in skočila v sobo.

Ako je bil Rablé odsoten, se je moral porušiti ves njen načrt. Rablé pride do kralja, izreči mu rešilno pijačo, in Franc I. ostane živ.

In to je pomenilo, da ostane prestolonaslednik Henrik prestolonaslednik, namesto da bi postal kralj.

Pomenilo je, da bo ona še nadalje metresa moža brez ugleda, na mesto da bi postala kraljica — ako ne očitna, pa vsaj tajna!

Kakor plamen je žvignil njen pogled naokrog; in če bi se bil pojavil Rablé v tem trenutku, nedvomno bi ga bila zadavila z lastnim rekami...

Toda njen pogled se je ustavi, na mizi.

Videla je pismo, ki je bilo priloženo k steklenici, ter planila k njemu.

S trepetajočim srcem je prečitala la naslov in napis na steklenici:

»Zdravilo, pripravljeno po doktorju Rabléju za njegovo Veličanstvo kralja.«

razvijati mir, sklenjen v Lauzani. S kakšnimi sredstvi in kedar, tega seveda ne povedo, povedo pa, da ne privolijo niti v eno niti v drugo tega kar je sklenilo ministrstvo Kamil paše. Dokler mladoturški odbor v zadnjem letu ni imel več za seboj armade, je bil brez moči, njegove glave ali v ječah, ali pa v prognanstvu. Vračajoči se Enver bej — priljubljen po svojem odporu v Cyrenaiki — je pridobil za mladoturško idejo zopet armado. Staroturki so poraženi, vsaj za sedaj, mladoturki pa zopet na krmilu. V kritičnih časih stoji vsa Turčija še pred notranjimi, državljanskimi boji. Da bi mogla vse to pretrpeti, je pač izključeno in danes že lahko računamo z dnevom, ko se nam bode naznanilo, da je s poslednjim sunkom Evrope zadan zadnji, smrtni mahljaj ostanom mohamedanskega cesarstva.

MANIFEST MLADOTURŠKE STRANKE.

Carigrad, 24. januarja. Mladoturška stranka je razposlala po vsem svetu manifest, v katerem opravičuje izpremembo na vladi. Iz nekaterih stavkov v manifestu je razvidno, da je sultan vedel za načrte Enver beja. Manifest se konča s sledečimi besedami: Nova turška stranka je hotela osvoboditi sultana od njegovih slabih svetovalcev, svetujoč mu, naj se upira le na mladoturke. Ni dvoma, da se je sultan le s težkim srcem udal zahtevi prejšnjega kabineta, naj izroči Bolgarom Drinopolje, dočim so voditelji nove stranke neprestano izjavljali, da je za slučaj, ako vlada izroči Drinopolje, padec dinastije gotova stvar. Vsed tega je sultan pred kratkim sklical sejo rodbinskega sveta, kateri je prisostvoval tudi princ Halil. Ta je sultanu razjasnil agitacijo mladoturkov in razpoloženje v armadi. Že samo dejstvo, da je sultan Enver beja tako milostno sprejel v avdienco, dokazuje, da je bil sultan zadovoljen, da se vrže Kamilov kabinet. Ko je Kamil paša podal svojo demisijo, je bila na mestu sprejeta, nakar je bil poklican v avdienco Mahmud Šefket paša, ki je bil pozvan, naj sestavi nov kabinet. Enver bej in Mahmud Šefket paša dobivata dan zadnem z vseh strani brzoglavne pozdrave, posebno s Cataldže. Poveljnik turške posadke v Drinopolju, Sukri paša, je dobil o spremembi na vladi včeraj brezčisto brzoglavko. V Carigradu samem vlada popoln mir. Nova vlada bo na noto veleblasti odgovorila v par dneh. Pogreb umorjenega volnega ministra Nazim paše se je na zahtevo Enver beja vršil danes.

ČASTNIKI IN DRŽAVNI PREVRAT.

Carigrad, 24. januarja. Tu se razširja vest, da se je včerajšnji državni prevrat v Carigradu izvršil v trenutku, ko so častniki iz Cataldže prišli v mesto z zahtevo, da se mora na vsak način ugoditi želji armade, naj se vojna nadaljuje.

TURŠKE NADE.

Carigrad, 24. januarja. »Sabah« izraža nado, da bodo veleblasti kljub zadnjim dogodkom v Carigradu varovale svojo nevtralnost. Vse, kar se je zgodilo, so le sadovi velikega turškega patriotizma.

MIR V CARIGRADU.

Carigrad, 24. januarja. Danes dopoldne je izšel sultanov odklok glede sestave nove vlade. V mestu so odrezane obširne varnostne priprave. Vojaštvo neprestano patrolira po mestu. Mnogo oseb je bilo že aretiranih, med njimi tudi urednik »Idkama«.

ZMEŠNJAVA.

London, 24. januarja. »Reuter Bureau« poroča iz Carigrada, da vlada v Carigradu radi zadnjih dogodkov splošna zmešnjava. Situacija je zelo zamotana. Izmed članov prejšnjega kabineta je prost edino veliki vezir Kamil paša.

VELEVLASTI IN DOGODKI V CARIGRADU.

Dunaj, 24. januarja. Veleblasti bodo za sedaj počakale, kako se bodo razvili nadaljni dogodki v Carigradu. Tukajšnji diplomatski krogi zatrjujejo, da veleblasti glede varstva krščanskega življa za enkrat še ne mislijo intervenirati. Zdi se, da bodo vse veleblasti ostale nevtralne, tudi Rusija. Velike finančne stiske bodo končno prisilile Turčijo, da bo mirna.

PRESOJANJE V LONDONU.

London, 24. januarja. Vest, da nova vlada ne bo hotela izročiti Drinopolja, se vedno bolj potrjuje. Najbrže pride radi tega do mednarodnega konflikta. Rusija bo v tem slučaju prenehala biti nevtralna in nastopila s silo proti Turčiji.

OJACENJE ČET NA CATALDŽI.

Carigrad, 24. januarja. Enver bej dela cel dan. od kraja do kraja

in navdušuje ljudi z govori. Razpoloženje za vojno v mestu vedno bolj raste. Enver bej tudi dela na to, da se armada pri Cataldži znatno ojači.

BALKANSKI DELEGATI PRIČA-KUJEJO NEGATIVEN ODGOVOR PORTE.

London, 24. januarja. Na današnji konferenci so balkanski delegati sklenili odgoditi sejo za 24 ur, ker nekateri delegati o zadnjem toku situacije še niso dobili natančnih instrukcij. Delegati izjavljajo, da pomenijo dogodki v Carigradu negativen odgovor Porte na noto veleblasti.

Slovenska zemlja.

Iz Čeruč.

Kakor se godi po več krajih, tako tudi skuša pri nas župnik Miklavž Stazinski ljudi, ki sami mislijo in mu nočejo kakor kužki pokorni biti, preganjati. Našega zelo zanesljivega in poštenega pismoonoša, ki si pa ne pusti vse dopasti sta tožila župnik in njegov podrepanik župan Čibašek najprvo pri ljubljanskem pošttem oskrbniku Štruklju in po nasvetu tega pri pošttem ravnateljstvu v Trstu, da ni zanesljiv in da se mu ne more zaupati pošttnih pošiljatev. Mislila sta ga z krivično ovadbo ob kruh spraviti in na njegovo mesto svojega pristaša spraviti, da bi tajnost urada njim izdajal. A urezala sta se, ker pri pošttnih uslužbencih nimata onadva nič opraviti. Sedaj se pritožita mogoče na poštni urad v Bizovik. Pismoonoša je o njuni nakani zvedel in vso zadevo odvetniku izročil. — Do tega župnika smo imeli dobre duhovne. Oznajevali so božjo besedo raz prižnic in se niso vtikali v politiko. Ta pa razgraja, zmirlja dobre farane z liberalci, bere iz »Domoljuba«, kjer se zaničljivo piše o naprednjakih, agitira za naročitev na ničvrednega »Domoljuba« in prepoveduje naročitev lista »Dan«. Tudi poizveduje po osebah, ki so naročene ali pa če berejo »Dan«, da jih preganja in očitno žali. — Zadnjič je umrl tukaj nezakonski otrok. Župnika slučajno ni bilo doma, ko je umrl. Ko je pa domov prišel, je pa pričel vpiti in razsajati, da se za takega otroka ne sme zviniti in da se ga ne sme na žegnanem pokopališču zagrebsti. — Ta župnik je tudi silno vnet za protialkoholno gibanje. Nekega dne sreča v pozni popoldanski uri nekega posestnika v Nadgorici in ga pozdravi z: »do-bro jutro!« Jezik se je župniku zaletaval in posestnik je primerno dostavil: »O gospod župnik, pa ste se malo zmotili, saj bode že kmalu zvečer.« Enkrat je pa prišel k Rogovilcu v gostilno se vsedel za mizo, kjer sumljive eksistence navadno »en frakel« vpijejo, in glava mu je od težkega dela celega dneva klonila in župnik je zaspal spanje pravčnika. In drugi dan se je pa župnika obrekovalo po vasi: Včeraj je pa naš župnik za mizo, kjer barabe sedijo, zaspal. Njegovo geslo je: Stranke in prepri morajo biti v občini. Torej takega božjega namestnika imamo sedaj, ki goji med ljudstvom namesto ljubezni in miru, sovražstvo in prepri.

Iz Idrije.

Rudniško ravnateljstvo je sprejelo v rudniško delo 61 domačih fantov. Ker jih je prej jemalo le po 20 do 30, je sedanje število razmeroma veliko. Vendar pa s tem še ni odpravljena brezposelnost mladih ljudi, ki je silno kvarna v moralnem in materialnem oziru. Prej tudi ne bo konca brezposelnosti, dokler v Idriji ne ustanove obrtne delavnice. Ker pa zavzema rudniška uprava proti obrtni delavnici negativno stališče, bo treba vztrajnega dela in pritiska, dokler je ne priporimo.

Železniška zveza z Idrijo. Kakršno je danes mnenje železniškega ministrstva, ni sedaj o železniški zvezi z našim mestom nobenega govora. Prvič ni ministrstvu všeč svet, koder naj bi tekla železnica, drugič bi se investirani kapital ne rentiral, tretjič ne dovoljujejo tega sedanje slabe, oziroma izčrpane državne finance, četrtič ni sedaj zveza s Sv. Lucijo strateškega pomena, petič pa imamo sedaj v Idriji — avtomobile! — Kakor vidimo, ima država poln koš izgovorov, kadar ni treba za Idrijo ničesar storiti. Tako srečni smo, da imamo vedno — izjemno stanje! O tem pa bomo še govorili.

Idrijski lovci napravijo dne 1. februarja v pivarni »Črna orla« svoj ples. Igrala jim bo vojaška godba.

Dopis iz Ptuja.

Dnevni pregled.

Odgovor. Prejeli smo: »Slovenski Narod« me je počastil z odgovorom, ki pa je ravnotako dolg kakor prazen. Glavna misel tega odgovora v njem ni izražena; ona slove: **Za nas je napredna politika »no-li me tangere«, katere ne sme kritizirati nikdo.** Roma locuta, causa finita. Potem bi seveda bilo za me in za velik del slovenskih naprednjakov merodajno, kar izreče neki krog ljubljanskih politikov med seboj. Toda »Narodu« bodi povedano, da s tem postopanjem ne bodo prišli slovenski naprednjaki nikamor: Nam nedostaje politične organizacije, ki bi obsegala vso slovensko zemljo, nedostaje nam jasnega političnega programa in vodi nas misel, da treba nasprotovati vsemu, kar pride iz S. L. S., ne zato, ker je slabo, marveč ker pride od ondot. Kar se tiče Kramarjeve nesebičnosti, njegovega idealizma in slovanstva mi bo dovoljeno dvomiti v te odlične lastnosti vsaj v toliko, kolikor to dvomijo češke zmerne opozicijske stranke. Kar se tiče uspešnosti opozicijskega ali pa vladnostva, naj mi »Slovenski Narod« dovolji, da ga mogoče opozorim na bistveno razliko: **Mladoturki ne bodo z opozicijo nikdar ničesar dosegli, ker njihova opozicija ni odkrita, kakor jo vodijo.** Ali pa sme biti govora o opoziciji, kadar se za njo skriva strankarstvo, tako, kakor je to delala mladoturška stranka pod Bienertom in tako, kakor to dela S. L. S. sedaj? Ne, in ravno v tej neodkritosti, v tem kramarjenju, v tej nedoslednosti so si **Mladoturki in slov. klerikalci popolnoma enaki. Saj se pa tudi od časa do časa najdejo.** Sedaj so si hudi nasprotniki; ob času volilne reforme, ko so mešetarji pod enim klobukom, so si drug drugemu kadili, da se je kar meglja delala. Češki narod danes ni mnenja, da mu je Kramarjeva politika, koristna. Že prihodnje volitve utegnejo to dokazati. Treba je samo, da se ogleduješ nekoliko po čeških listih, tudi po mladoturških, pa boš kmalu videl, da se že v tej stranki sami peraja odpor, ki nima nič skupnega z nedemagoštvom ali podobnim, o čemur »Narod« fantazira, marveč ki dobro vidi pogubnost vladinovstva. Sicer pa je Kramar v isti sapi govoril proti oboroževanju zoper Jugoslovane in glasoval zanj. Jeli tudi to nedemagoško, pošteno, nesebično itd? Kaj hoče in kaj namerava S. L. S., o tem se ne prepriamo, ker leži to na dlani. Toda vsaka stranka ima v sebi koterije in obsojati se mora na S. L. S. le njeno načelno stališče; v vsem drugem, v organizaciji in taktiki ter v brutalnem uveljavljanju svoje moči je ona danes za naše razorane razmere naravnost vzgledna; ona je prva poskrbelja tudi za ožji političen stik s Hrvati. »Pflanzer« ali ne, — storila je to. Če pa sedaj slovensko naprednjaštvo le odkimava temu, kar dela S. L. S., če se na drugi strani obeha na mladoturške, neglede na to, da nima, ne programa ne organizacije in da se je na Štajerskem za skledo leče za mandate zvezalo z Nemci, potem je to nedoslednost, politična kratkovidnost. Naj potem list, kakor »Narod«, prikriti sumnič člankarja, ali ne, člankarju je to ravno tako vseeno, kakor mu je He-kuba »Slovenčeva« pohvala. »Dan« je izpolnil svojo dolžnost kot neodvisen dnevnik stem, da je sprejel mnenje naprednjaka, ki ni osamljen, in ki trdi: Politika slovenskih naprednjakov je kratkovidna, neenotna, breznačelna, in potrebna je re-medura najprej s tem, da sestavi političen program in potem organizacije. V času, ko se godile velikanske izpremembe na slovenskem jugu, je pač neodpušljivo, da je sicer tako kultivirani slovenski narod pokazal Jugoslovanom svojo slabost, ker mu manjka močne in demokratske napredne stranke. Bog ve, kaj je pred letoma vodilo ljubljanskega poslanca v mladoturški klub. Grajal sem to že takrat. Toda danes se vidi na obnašanju tega kluba, da je bil tisti od zaupnikov stranke rafinirani korak napačen, kakor je danes napačno iti z vlado in mladoturki, ker brani klerikalcem njihova »politika odprte roke« iti z ylado. Eden slov. opozicionalec bi danes več dosegel, nego 10 vladinovcev, če bi bil resničen opozicionalec. Masaryk je s svojim delom zadnjih treh let koristil Jugoslovanom in Čehom več, nego Kramar z

mladočehi vred v celem desetletju. Ma neta! K.

Stavka v Vevčah. Na vprašanje, zakaj ne poročamo o stavki v Vevčah in o kričečih dogodkih, ki so se vršili zadnje dni, izjavljamo sledeče: Ko se je stavka začela in je prišlo do spopadov med orožništvom, sta prišla v naše uredništvo dva delavca iz Vevč in sta poročala o dogodkih. »Dan« je takrat prinesel obširno poročilo o položaju delavstva, o boju z žandarmerijo, o krivicah, ki so se godile in se je za delavce zavzel. — Onadva delavca sta imela s seboj tudi nabiralno polo in smo položili svoj dar pravici na oltar. Delavca sta trdila, da je treba pri stavki skupnega postopanja. Eden je izpovedal, da je bil pred leti stavkokazec, da pa sedaj vidi, kako se maščuje nad delavstvom, ako ne postopa skupno. Dasi smo vedeli, da med vevčkim delavstvom delajo klerikalci svoje kršč. socialno propagando — smo opozorili slovensko javnost na trpeče delavstvo. Drugi dan je imelo delavstvo nekaj šhod in delavca sta nas prosila da poročamo o tem, češ da nas bodo o vsem informirali. Naenkrat pa so prestale vse vesti. Vedeli smo takoj, kaj se je zgodilo. Vso stvar so vzeli klerikalci v roke in so hoteli boj sami izbojevati. Nismo jim hoteli kratiti teh zaslug. Delavstvo je menda dobilo migljaj, da more upati na pomoč klerikalcev le tedaj, ako je ne išče drugod. Tako se nismo čutili poklicane, da bi pisali o tem. Vedeli smo, da bi stvar v Vevčah slabo razvijala, da klerikalne intervencije nimajo pravega uspeha in prišlo je tako daleč, da danes mečejo postrežki uboge delavske družine iz hiš. To so žalostni dogodki pred durmi Ljubljane in dolžnost nas vseh je, da stojimo na strani delavstva. Seveda bi moralo delavstvo svoje prijatelje poiskati povsod, in bi se ne smelo skrivati samo za klerikalni plašč — ter s tem kazati, kakor da stoji v službi klerikalne stranke. Boj vevškega delavstva zasluži pozor cele naše javnosti — v njem se vidijo vse obupne razmere delavstva. Zelim delavstvu zmage v težkem boju in obsojamo vse, kar bi bilo delavstvu na škodo. Tudi pomoč onih, ki so metali pohištvo delavstva iz hiš. S tem smo naš dosedanji molk pojasnili.

Novomeškemu gimnazijskemu slugi (vice ravnatelju) v album! Na novi gimnaziji imamo uradnega slugo, ki ima pravico prisostvovati v sprejemnici razgovorov strank z gosp. profesorji. Temu se ne bi praj nič ugovarjalo, ko bi vedel ta možakar, kaj je uradna tajnost. Komaj sliši pogovor stranke z gosp. profesorji, že kar gorkega zanese svoji boljši polovici, oziroma celi svoji družini, kako se je kvalificirale strankinega dijaka. Prosimo merodajne činitelje, naj možakarja pouče, kaj je uradna tajnost, da se ne bodo raznašali uradni pogovori po mestu, sicer smo primorani možakarja poučiti drugim potom.

Pomiloščenje. Cesar je pomiloštil roparskega morilca Max Erkharta, ki je bil pri zadnji novomeški poroti obsojen smrti na vešala. Višji kasacijski dvor mu je prisodil kaznen 20 let težke ječe, poostre-ne vsako leto 24. junija, ko je Erkart izvršil pri Semiču umor nad neko starko, s temnico in trdim le-ziščem.

Plesoči derviš. Iz Gorice se poroča: Eh, ljudje božji, pust je, pust! Staro in mlado se ga veseli, zakaj bi se ga ne veselil duhovni pastir? Zakaj bi naj on doma čepel sedaj, ko je čas veselja tu? In šel je in se ga je napil. Prišel je iz krčme vinen, ah kaj vijen, morda je bil samno vesel, ker se svet boljša, morda pa je dokončal prevajati Hjado, ali kakega grškega klasika — bogve. Vse je bilo veselo okrog njega in tudi on je bil vesel. Zavriskal je! Zavriskal zato da vidi in sliši tudi svet njegovo radost. Okolu njega so se zbirali radovedneži, otroci so kričali in tudi ženske, stare in po-božne so občudovale njegovo veselje. Zastonj so ga možje prigo-varjali naj gre domov. Zakaj naj bi on skrivaj svoje veselje v kambrici? Tudi zaplesal je. Sicer je res, da ga je črna halja ovirala, a šlo je. — In pokazalo se je, da so ljudje hudobni. Smejali so se mu, v rado-sti plesočemu. —

Nič ne pomagaj, priznati je treba, da je Kolinska kavna primes v resnici najboljši kavni pridelek; samo ona napravi najboljšo kavo, ki vsakega popolnoma zadovolji. Kolinska kavna primes je edino pristno domače blago iz edine jugoslovanske tovarne kavnih primesi v Ljubljani. Dolžnost vsake slovenske go-spodnje je, da samo to kavno primes kupuje. Pri nakupu pazite na varstveno znamko »Sokol«.

Orglarski mojster Zupan v Kanigoric izjavlja, da notica od pondeljka 20. januarja 1913, ne odga-

Novo došla v kavarni „Central“

damska tamburaška kapela „Varaždinac“

koncertuje od danes naprej vsaki dan

od 9 ure naprej. — Vstopnina prosta.

Kavarna je celo noč odprta.

Za mnogobrojni obisk vljudno prosi

Stefan Miholič.

varja resnici! Te kratke, a očitno škodoželjne vrstice je nekdo prav zvit potisnil v javnost, s prozornim in sebičnim namenom. — Notica slove: »Orglarski mojster Zupan v Kamnigori je obolel, zaraditega naročenih del ne more točno izvršiti.« Tu notri pa tiči prav zloben namen, češ, če vže naročenih del ne more izvršiti, čemu se z novimi deli še manj ozirati. — No kdor si s takimi zvijačami hoče pridobiti zaupanje in dela, ta pač sam ooleha neke, kar ga bo spravilo. — Ali je mar bil kak mojster kake dni polan? da bi se vže čutila potreba, s tem ubijati eksistenco poštenega mojstra? — Resnica je, da sem pred 5. meseci nekaj obolel, a niti za en dan me bolezen ni privezala na postelj. — Vodil sem delo nepretrgoma, zato so pričali delavci in delo samo, o čemer se vsak lahko na pči prepriča. Zdravnik nadv. g. dr. Štajmar je konstatiral moje popolno ozdravljenje, še predno je odšel na jug. Da se pa bolj varujem, posebno po zimi, to pa bi mi lahko tudi zavistnež in sovražnik privoščil.

Aeroplan nad Domžalami. Iz Domžal nam poroča vnet pristaja našega lista: V Dupali vasi smo videli včeraj okoli polu 12. dopoldne aeroplan, ki je prišel v smeri nad hrubom Dobeno in se je obrnil proti Pinberku. Ljudje in šolski otroci so bili opozorjeni na tega novega zračnega ptiča vsled silnega ropotanja. (Op. ured. Dopsnik je mnenja, da je prišel aeroplan od italijanske strani, mi pa smo mnenja, da je bil ta aeroplan oni, ki je prišel v petek iz Gorice čez Vipavo, Logatec in Vrhniko v poldrugi uri v zračni višini 2000 m v Ljubljano iz se včeraj ob 11. uri dopoldne zopet podal proti Gorici.)

Za Ciril - Metodov obrambni sklad so se nadalje prijavili sledeči p. n. gg. in društva: 1081. podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Kobaridu, plačala 200 K; 1082. Bogomir Pikel kot volilo za t. očeta Gregorja Pikel iz Postojne, plačal 200 K; 1083. desetorica profesorjev v Kranju, plačala 206 K 05 v; 1084. ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda Šmartin ob Paki, plačala 100 K.

Družbi sv. Cirila in Metoda je izročila rodbina Helena Marija Šega 10 K mesto venca pok. g. ces. svetniku Ivanu Murniku. Gg. Ivana in Ante Beg sta darovala C. M. družbi K 6 namesto cvet na grob blagopok. g. Avgusta Praprotnika M. podružnica C. M. v Celju je poslala 12 K 40 v iz poravnave g. dr. Laznika med gg. B. in St. G. Adalbert Pučnik, blagajnik C. M. podružnice v Kranju, je nakazal — pa odbitih stroškov — 73 K 40 v odkupnine od noveletnih voščil. Gosp. Ljudevit Volarič v Robiču je poslal 1 K 60 v, katere je zložila vesela družba kobarških fantov v gostilni g. I. Volariča, spominjajoč se velevažnosti C. M. družbe in želeč, da ta darček tudi dobro zaleže na svojem delu. Podružnica N. D. O. za Ajdovščino in Šturje je pridobila družbi s šaljivo pošto na veselic 12. januarja 1913 11 K 80 v. M. podružnica v Ajdovščini je poslala s svoje veselice 19. januarja 140 K. Pri isti veselici je sodelovala tudi tamošnja ženska podružnica, kar dokazuje, da je vplačala pokroviteljstvo K 200 in je k tisti pripomogel del veseličnega dobička. Plođonosna je bila preteklo nedeljo 19. januarja podružnična veselica in Medvodah v prostorih g. Jesiha. Dala je čistege prebitka 75 K in ustanovine 40 K, katero sta vplačala g. Jakob Babnik iz Ljubljane in podružnična podpredsednica g. Jesihova. Hvala.

Prva slovenska zaloga čaja in ruma v Ljubljani, Rožna ulica št. 41, je izročila C. M. družbi zopet 70 K. Objavljajoč to pridobitev za naše slovenske namene, priporočamo zavrednim Slovincem, uporabo družbo pospešujočega blaga pred vsem drugim.

Bohinj povaben poleti, čaroben v svoji zimski krasoti. C. M. podružnica v Bohinjski Bistrici priredi prav zanimivo veselico dne 1. februarja v »Grand hotelu Triglav«. Vspored hrani veselični odbor še tajno, govori se pa zelo glasno, da tako prijetne veselice Bohinj še ni doživel. Opozarjajoč in vabeč k najobilnejši udeležbi, zagotavljamo, da bo sleđi živahnemu večeru sanatorij, ki ozdravi vse dušne in telesne bolezni na sankališču.

Ljubljana.

— **Pyrrhova zmaga Slomškarjev.** Pri včerajšnji volitvi v okrajni šolski svet ljubljanske okolice je zmagala z neznatno večino lista Slomškarjev. Dobili so Slomškarji: Lavtižar, 52, Ravnikar 50, Bajer 50 in Bregar 51 glasov. Napredna lista je dobila nepričakovano veliko število glasov in sicer: Zirovnik 41, Petrič 39, Lokar 34 in Korbar 40 glasov. Kljub temu, da je bila klerikalna zmaga sigurna, so bili klerikali v velikih skrbih in strahu. Res prava Pyrrhova zmaga!

— **1000 lepih ličkov dobi oni učitelj v Ljubljani**, ki nam dokazuje, da je vsled navodila c. kr. okr. šolskega nadzornika A. Mayerja na pedagoškem in didaktičnem polju vsaj za pol milimetra napredoval. Pilna 4.

— **Kako velika pedagoška učila je g. A. Mayer, c. kr. okr. šolski nadzornik** je najlepše in najtemeljiteje dokazal on sam: »Zapisniki okrajnih učiteljskih konferenc« — njegovo delo, nam pojasnjuje, da ni dve leti enako mislil. Kar je letos zidal je drugo leto podiral. Kdor hoče kaj konfuznega čitati, naj pogleda v ta konglomerat pedagoške učenosti. Za počit! Kaj ne g. Janko Nep. Jeglič.

Pilna 5.

— **Predsednik gostilniške zadruge v Ljubljani** je vsled bolezni v družini začasno odložil vodstvo. Dasi ravno omenjeni vzrok več ne obstoji, vendar gospod predsednik do danes še ni prevzel vodstva gostilniške zadruge, kar bi bilo v vsakem oziru želeli zato da bi se ta važni posel zopet vršil objektivno in po predpisih.

— **Iz gledališke pisarne.** Danes v nedeljo popoldne »Charleyeva tetka«, ali razposajena dijaška trojica v Oxfordu. — Zvečer ob 7. prvič v sezoni burleskna opereta »Orpheus v podzemlju« od Offenbacha, skladatelja priljubljene opere »Hofmannove pripovedi«. Pričakovati je, da se nam prikupi prav tako s svojo burkasto opereto.

— **Orpheus v podzemlju.** Orpheus, ravnatelj konservatorija v Thebahi, gleda rad za ženskami; vrhubele zalezuje Aristeteja, čebelarja in medicinarja, ki se shaja z njegovo ženo Eurydice, ter mu nastavlja po polju pasti. Na nekem sestanku z Aristetejem se vjame Eurydice v tako past in mora od strahu in bolečini umreti. Aristeteus, ki je pravzaprav v čebelarja spremenjen Pluton, bog podzemlja in vladar umrlih dušam, ji pomaga umreti in jo odvede s seboj v podzemlje. Orpheus, vesel, da je rešen svoje nadloge, hoče naravnost k svoji oboževanki Chloe, kar mu zastavi pot javno mnenje, ter ga prisili, da mora v Olimp k Jupitru prositi, naj mu zopet oživi in vrne ženo. Orpheus se, hočeš nočeš, uda. — V Olimpu je ravno velika nezadovoljnost z Jupiterom; njegova žena Juno ga dolži, da je on ugrabil Eurydice; Jupiter, to pot res nedolžen, se opravičuje in kliče za pričjo Merkurja, ki je videl, kako je Pluton odvedel Eurydice v svoje kraljestvo. Tudi Pluton pride, a se nič odločno ne izjavi. Šele Orpheus izpriča, da mu je Pluton ugrabil ženo: Jupiter sklene, da pojde sam z vsem svojim dvorom v Podzemlje, nadzirat vrnitev Eurydice. — Eurydice je tačas dolgočasil njen pusti čuvaj Janez Styx. Šele Jupiter s svojo družbo jo odreši. Pluton jo je skril, a Jupiter jo zagleda skozi ključavnico, se spremeni v muho in jo obletava tako dolgo, da ga Eurydice vjame. Ujet se ji razodene in ji objavi, da jo vzame s seboj v Olimp, kar je Eurydice zelo všeč. Kar izda Cupido njegovo nakano Plutonu. Jupiter bi le še radrešil Eurydice sebi, zato se mora ona preobleči v bachentko, ali Pluton jo spozna in zahteva od Jupitra, naj izpolni svojo besedo in vrne Orpheju ženo. Ta dobi Eurydice pod pogojem, da se potoma ne ozre nazaj na Eurydice, ki pojde za njim. Ko je že videti, da bo Orpheus svojo pot srečno prehodil, vrže Jupiter strelo predenj. — Orpheus se ozre — Eurydice je Jupiterova. — Eurydice je vesela; rešena Orpheja in Pluta; Pluton se srdi, javno mnenje žaluje — kaj to Jupitru. In tudi Orpheus je vesel, da je definitivno rešen svoje ujedljivke žene.

— **Iz šolske službe.** Justina Kavšek, suplentinja v Vrhopolju, je imenovana za začasno učiteljico v Matenji vasi, Marija Furlan, bivša suplentinja v Grosuplju, pa za suplentinjo v Vrhopolju na mesto obolelega nadučitelja F. Puncuha.

— **O Poincaréju novem predsedniku francoske republike** priobčuje temeljit informativen članek in sliko totedenska številka »Slovenskega Ilustrovanega Tednika«. Vsebuje še tudi mnogo drugih zanimivih slik. Priporočamo!

— **Potvarjanje živil pred sodiščem.** Včeraj se je vršila pred tukajšnjim okrajnim sodiščem zanimiva obravnava proti več potvarjalcem živil; glavno se je potvarjalo mleko in moka. Radi pomanjkanja prostora, prinesemo tozadevno poročilo jutri.

— **Danes ob pol 12.** je vojaški koncert v »Zvezdi«.

— **Umrli so v Ljubljani.** Fr. Hladnik, zasebnik, 59 let. — Rajko Tscherne, tovarniški delavec, 47 let. — Jožefa Mulej, delavkina hči, 3 leta. — Janez Simčič, mestni delavec, 73 let. — Albin Pančur, rejenc, 5 tednov. — Ignacij Urbas, rejenc, 4 dni. — Janez Levec, tovarniški delavec, 39 let. — Ivan Černe, pleskarški pomočnik, 52 let. — Stanko Hilbert, sin c. kr. stavbnega svetnika, 7 let.

— **Na svatbi g. Ivana Briclja** iz Štepanjevasi se je nabralo za »Sokola« v Štepanji vasi 31 K, k tej svoti je pridal še ženin 20 K, skupaj 51 K. »Sokol« v Štepanjivasi izreka darovalcem najsrčnejšo zahvalo.

— **Kinematograf »Ideal«.** Danes in jutri še senzacijski spored z mišično dramo »Spokornik sreče« in indijansko dramo »Napad« v dveh delih. Veleznanim je film Balkanske vojne, kakor tudi film Gaumontov teden, Torek Aste Nielsen veselejša »Mladost in norost«.

Trst.

Deželnozborske volitve v Trstu. Samo kratka doba nas še loči od časa, ko bo zadirjal v Trstu vihar volilni boj. Vsakokrat je bil v Trstu volilni boj zelo hud, posebno pa bo hud v letošnjem letu. Nasproti našega zatiranega naroda se že dalje časa pripravljajo na letošnjo volilno borbo. Socijalni demokratje n. pr. so imeli že v četrtih volilnih shod, na katerem so blatili prav po neusmiljeno vse, kar pripada k onim strankam in strujam, ki se potegujejo za narodne pravice slovenskega ljudstva. Da so se posluževali pri tem najnižkotnejših, najumazanejših sredstev, to se uumeva samoočebeli. Lagali so, kolikor so pač mogli. Zakaj? Zato, ker se jim bo šlo pri letošnjih volitvah za kožo, zaradi tega mislijo potom lažij prepričati ljudstvo, da je edino njihovo delovanje v deželnem zboru — pravo delovanje. Toda slovensko ljudstvo se ne bo pustilo premotiti; ono je natančno informirano o delovanju socialnih demokratičnih poslancev; ono dobro ve, da so igrali soc. dem. poslanci v deželnem zboru infamno vlogo; da so šli vedno na roko večini — italijanskim nacionalcem ter tako škodovali slovenskemu ljudstvu. Zato pa se bo slovensko ljudstvo pri sedanjih deželnozborskih volitvah otrelo vseh nasprotniških prizadevanj in bo nastopilo z vso odločnostjo za narodne kandidate. Zlasti na naši slovenski strani se mora vršiti velika agitacija. To pa zaradi tega, ker se godijo nam največje krivice, ker smo mi najbolj teptani in zatirani. Osvoboditi se hočemo jarma, pod katerim ječimo že stoletja in stoletja. Zahtevamo svoje pravice vsepovsod! Toda današnje razmere so že takšne, da si moramo pravice, ki nam gredo po zakonu, sami priboriti. Gledati moramo torej na to, da se to, kar je navadno v zakonih, izvršuje. Sedaj se žalobog ne. Je sicer žalostno, da se moramo bojevati za svoje pravice, ki bi nam morale biti itak zajamčene. Je tako in se ne bo izpremenilo do onega časa, dokler mi ne bomo nastopili z vso ogorčeno ostrostjo, dokler ne bomo z močjo prisilili one, v katerih rokah je naša usoda, da nam dajo, kar nam gre, da nas upoštevajo in postopajo z nami kot z drugimi narodi. Tega bi se moral zavedati vsak Slovenec. Upamo, da se bo to pri prihodnjih volitvah tudi zgodilo, kajti dosti žalostno bi bilo, ako bi si zatiran Slovenec sam sebi kopal jamo sužnosti in hlapčevstva. Za nas mora veljati parola, ki se glasi: Ven iz tega blata, ki v njem komaj dihamo; proč z verigami sužnosti in prokletstva. Naprej!

V »Zarji« nas že pozivljajo na bližajoči se volilni boj. Dobro. Mi

povemo samo to, da ne bomo spali, ampak delali in sicer tako, da bodo doživeli socialni demokratje skupno z italijanskimi nacionalci bridko razočaranje.

— **Il Lavoratore**, glasilo italijanskih socialnih demokratov, že več mesecev sem nič ne piše o drugem, kakor o občinskem svetu in volitvah. Slabo vest imajo ti gospodje Puecherji, zaradi tega bi se je hoteli otrestiti. Toda vse lepe besede ne bodo prav nič pomagale. Mi Slovenci bi bili brez možganov, ako bi glasovali pri volitvah za kandidate, ki glasujejo za »Lego nazional«, italijansko nacionalno šolsko družbo, ki ima namen ustvarjati na pol ljudi — renegate. Ne, na glavo pa nismo padli, to naj vzame »Il Lavoratore« na znanje.

Slovensko gledališče v Trstu. Danes, v nedeljo, se ponovi popoldne burka »Nebesa na zemlji«, zvečer pa cpereta »Čednostna Suzana«.

Kolesarsko društvo »Balkan« v Trstu priredi danes, v nedeljo 26. t. meseca plesni venček v kons. društvu v Roianu. Začetek bo ob 6. uri zvečer, konec pa ob 12. ponoči.

Združeni odbori svetoivanskih narodnih društev priredi danes, v nedeljo, 26. t. m. »Sklepno mladinsko veselico« v »Narodnem domu«. Čisti dobiček je namenjen ubožnim slovenskim šolskim otrokom. Začetek ob 4. popoldne.

Precej veliko nazadnjaštvo vlada v Skednju pri Trstu. V tej vasi čitajo samo nazadnjaške liste. Najnaprednejša lista na Slovenskem — »Dneva« — niti ne pozna. Niti v čitalnici ga nimajo, dasi imajo druge nazadnjaške liste. To je zelo žalostno in to ravno dokazuje, kako skrajno potrebno bi bilo, ako bi se postavila tržaška slovenska politika na strogo napredno stališče. Če pa bo šlo tako naprej, bomo šli nazaj, namesto naprej, kajti s sedanjo politiko se narod — uspava. Biti moramo napredni in se bojevati proti nazadnjaštvu z vso energijo. Upamo, da se bodo začele razmere tudi v Skednju izpreminjati in da bo zavel v najkrajšem času tudi v tej vasi napredni duh. Morda ne bo vsem Skedenjcem prav, da smo napisali teh par vrstic. Če jim to ni prav, pa naj gledajo na to, da se razmere izpremene na boljše in potem bomo pisali drugače. So v tej vasi nekateri ljudje še precej napredni in delavni; ti naj torej vzamejo stvar energično v svoje roke in boljše bo potem.

Vlomilca so zaprli. Neki Kajetan Miclan je hotel vlomiti predvečrajšnjem po noči v trgovino, ki se nahaja v ulici Molino piccolo. Imel je pri sebi pripravo in je začel vrzati pri oknu, skozi katero je hotel priti noter. Dolgo časa se je mučil pri tem. Ker pa je bil ropot preglasen, ga je slišal Edvard Sedlacek, ki stanuje v prvem nadstropju dotične hiše. Šel je k oknu pogledat, kaj se pravzaprav doli godi, da tako močno škrablja. Zagledal je vlomilca, ki je bil zelo uglobljen v svoje delo. Nato pa je hitro obvestil telefoničnim putem policijo, ki je bila takoj na licu mesta, še poprej, da je vlomilec dovršil svoje delo. Hotel je ravno splaziti se skozi okno v trgovino, ko so ga prijeli policaji za jopič, češ: aretirani ste.

Društva.

Sokol II. vljudno vabi vse svoje člane na V. redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 26. t. m. ob 9. dopoldne v gostilni br. Fran Kavčiča na Privozu. Prosi se mnogobrojne udeležbe. Odbor.

Občni zbor »Splošnega slovenskega ženskega društva« se vrši danes v nedeljo, 9. februarja ob 5. popoldne v društvenih prostorih, Rimska cesta 9.

— **Sokol» v Štepanjivasi** priredi danes popoldne veselico pri bratu Josipu Anžiču (pri Seržu) v Štepanjivasi. Odbor se je potrudil, da bo veselica nudila vsem posetnikom dosti užitka in zabave; za to se nadejamo obilne udeležbe. Na zdar!

Predpusno veselico priredi Zveza jugoslovanskih železnicearjev, podružnica Ljubljana v soboto 1. februarja 1913 v salonu pri »Kankertu« v Sp. Šiški. — Sodeluje šramel društvenih članov. Nastopijo priznani komiki. — Ples do jutra. — Vstopnina: Za osebo 60 vinarjev. Začetek točno ob 8. uri zvečer. — Čisti

dobiček je namenjen podpornemu skladu in se preplačila hvaležno sprejemajo. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani priredi v nedeljo dne 26. januarja 1913 ob 7. uri zvečer v gostilni pri Babiču na Dolenski cesti domačo predpusno veselico, na sporedu je godba, petje, komični prizori, ples in razne druge zabavne stvari. Vstopnina 30 v.

Šhod Narodne soc. zveze se vrši v nedeljo 26. t. m. ob 10. uri dop. v Narodnem domu. Vabimo na ta shod vsakogar, ki se zanima za gibanje narodnega delstva. Tovariše člane N. S. Z. pa prosimo, da vpelejo na shod tudi nečlane ker ima pristop vsakdo.

Odbor Narodne soc. zveze ima v sredo 29. t. m. ob 8. uri zvečer v štvrti posvetovalnici svojo redno sejo. Prosimo tovariše odbornike in člane nadzorstva, da se seje polnoštevilno udeležijo.

Mladinska skupina N. S. Z. se v kratkem ustanovi, ter se je že izvolil pripravljalni odbor. Doslej se je priglasilo, že nad 100 članov vajecev. Tu čaka N. S. Z. še obilo dela, posebno na izobraževalnem polju, zato želimo, davsi tisti, ki se zanimajo za mladino in njega bodočnost priskočijo z nasveti in z delom N. S. Z. na pomoč, ker se je čas da se reši in dobro vzgoji naša mladina.

Posredovalnica za delo in službe N. S. Z. Službe iščejo: 1 uradnik zmožen za vsa pisarniška dela, 1 mizarski pomočnik, 1 ključavničarski pomočnik, 2 delavca, 1 služkinja za vse, 1 krojaški pomočnik za Ljubljano. Posredovalnica N. S. Z. posluje brezplačno. Društvena pisarna je v Narodnem domu.

Postojnski orkester priredi danes predpusno veselico. v dvorani »Narodnega hotela« v Postojni. Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstop za osebo 1 K, za dužino 2 K. — Čisti dohodek je določen za šolarsko kuhinjo v Postojni, zato se preplačila hvaležno sprejemajo.

Vesele pesmi Avgusta Prepevača

Zdaj je predpusni čas tralali, tralalom, z drugimi tudi jaz ženi se bom.

Ženi rad vsak bi se tralali, tralalom, toda vprašanje je: s čim in pa s kom?

Marsikdo zveze se tralali, tralalom, potlej žep prazen je — to je polom!

Prej se vsak veseli, tralali, tralalom, to bo prijetno mi — imel bom svoj dom.

Komaj čez leto dni tralali, tralalom, v hiši nevihta je, strela in grom.

Torej slušajte me, tralali, tralalom, predno se ženite, mislite — s kom.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

SEJA BALKANSKIH DELEGATOV.

London, 25. januarja. »Reuter Bureau« poroča, da so imeli balkanski mirovni delegati danes dopoldne sejo, na kateri pa ni prišlo do nobenega sklepa in je bila odgojena do jutri, ker nekateri delegati pričakujejo nadaljne instrukcije.

RUMUNSKI MINISTRSKI SVET.

Bukarešt, 25. januarja. Danes dopoldne se je pod predsedstvom kralja Karola vršila seja ministrskega sveta, katere se je udeležil tudi prestolonaslednik. Seja je trajala dve uri. Po dolgi debati je bila natančno določena smer, po kateri se imajo bolgarsko-rumunska pogajanja kolikor mogoče hitro končati.

RUSKO BRODOVJE KRIŽARI PRED BOSPOROM.

Berlin, 25. januarja. »Berliner Tagblatt« poroča iz Sofije, da so tamkaj razširjene vesti, da 11 ruskih vojnih ladij neprestano križari pred Bosporom.

KOKOVCEV O SITUACIJI.

Berlin, 25. januarja. Ruski ministrski predsednik Kokovcev se je napram političnim krogom izrazil o situaciji zelo optimistično. Po njegovem mnenju ni misliti na nadaljevanje vojne. Mladoturška vlada bo le malo časa na krmilu.

DIPLOMATSKA KONFERENCA V BELGRADU.

Belgrad, 25. januarja. Včeraj se je vršila v konaku konferenca kralja Petra in ministrskega predsednika Pašića z ruskim in francoskim poslanikom. Poslanik Hartwig je navsvoval, naj Srbija in Bolgarska na carigradske dogodke ne odgovorita z nadaljevanjem vojne, ker imajo tudi velevlasti svoje interese in bo Rusija končno skoro gotovo prisiljena poseči vmes. Proti noči so se državniški podali k avstrijskemu poslaniku Ugromu.

NOVE ITALIJANSKE LADIJE.

Rim, 25. januarja. Admiraliteta je sestavila na zbornico spomenico, v kateri sporoča, da bodo še letos gotovi 4 novi dreadnoughti in trije torpedni lovci. Dve križarki sta v delu. V spomenici je predloženo tudi načrt glede izdelave enega naddreadnoughta.

ODGOVOR PORTE NA KOLEKTIVNO NOTO.

London, 25. januarja. Tu prevladuje prepričanje, da bo odgovor nove vlade na kolektivno noto velevlasti negativen, vsaj kar se tiče Drinopolja. Ni pa izključeno, da bo Turčija nekoliko odnehala v vprašanju Egejskih otokov, da bi tako rešila drinopoljski vilajet. Ibrahim Hakki paša je že na poti v London, da konfirira s tamkajšnjimi mirovnimi delegati. Delegati Srbije in Bolgarske so že dobili dovoljenje, da smejo takoj kakor hitro se jim zdi to umestno, pogajanja prekiniti. Balkanski delegati čakajo sedaj samo še na odgovor Turčije.

London, 25. januarja. Turški delegati izjavljajo, da bo nova vlada

brez zavlačevanja odgovorila na kolektivno noto in se še v to svrhu že danes vrši seja novega ministrskega sveta. Domneva se, da se bo vlada izrekla sicer proti nadaljevanju vojne, da pa se glede Drinopolja sploh ne bo spuščala v nobene kompromise. Kljub temu vlada v turških delegatskih krogih velik optimizem.

SEJA TURŠKEGA MINISTRskega SVETA.

Carigrad, 25. januarja. Danes se je vršila seja ministrskega sveta, da se končno redigira odgovor Porte na kolektivno noto, ki bo najbrže izročena že jutri ali pa pojutrišnjem. Vlada bo v odgovoru odkrito priznala, da ni za nadaljevanje vojne, da pa Drinopolja pod nobenim pogojem ne izroči Bolgarom. Veleposlaniki so vsi obiskali Mahmud Šefket pašo in tudi blvskega velikega vezirja Kamil pašo.

Carigrad, 25. januarja. Definitivna rešitev glede končne izročitve zunanega ministrstva še vedno ni padla. Balkanski Osman Nizami paša, sedaj mirovni delegat v Londonu, je odločno odklonil ponudbo.

MINISTER ZENKER — TAJNI SVETNIK.

Dunaj, 25. januarja. Poljedeljski minister Zenker je postal tajni svetnik.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Prodajam dve mali hiši po jako nizki ceni. Pod Rožnikom 267.

Dobro ijoča gostilna z električnim godbenim avtomatom na prometnem kraju sredi Ljubljane, se odda takoj v najem zaradi preselitve. Poizve se v »Prvi anončni pisarni«.

Krojaštvo
Ivan Kersnič
v Ljubljani
Sv. Petra cesta 32, I. nad.
(poleg kavarne »Avstrija«)
najnovejše mode, solidno delo, zmerne nize cene, znano pohvalna postrežba.

Pridobivajte nove naročnike.

Najfinejši ŠPIRIT

iz žita oddaja na debelo od 60 litrov naprej po nizki tovarniški ceni veležganjarna

M. ROSNER Co.
v Ljubljani, poleg pivovarne »UNION«.

Svarilo!

Koder se prodajajo ponaredbe, naročite pristni

naravnost od izdelovalnice pod naslovom:

Rastlinska destilacija
„FLORIAN“
v Ljubljani.

Odda se:

Za februarjev termin 1913:

Iep, velik lokal

pripraven za trgovino, odvetniško pisarno itd. v dobri legi mesta.

Za februarjev termin 1913:

lokal za trgovino

v najlepši in tudi najprometnejši legi mesta.

Za takoj: Užitnine prost

lokal za skladišče

pripraven tudi za delavnico itd., eventualno z uporabo levega dvorišča.

Različne lokalitete

(šupe) z velikim okolo ležečim prostorom, pripravnost za stavbenike ali sploh za obrtnike, ki rabijo velika skladišča tudi na prostem. ::::

Natančnejše se poizve:

v pisarni štev. 12 v hotelu pri »Maliču«, nasproti glavne pošte.

A. Kje pa pustite brusiti svoje nože in škarje?

B. Pri gosp. Ivanu Kraigherju. On je fin umetni bruslač.

Tudi se dobi pri njem vsakovrstno zelo dobro blago.

Obiščite ga, stanuje v Ljubljani, Zidovska ulica štev. 3.

Gramofonske plošče

Plošče preje K 4—, sedaj samo K 1-95. Vellkanska zaloga gramofonov! Zahtevajte cenike.

K 1-95 K

25 cm velike, dvostranske, priznane najboljših znamk prodajam radi velike zaloge pod last. ceno

F. F. Zajec,
Ljubljana, Stari trg štev. 9.

Kavarna „LEON“
odprta celo noč.
Gostilna
Florijanska ulica št. 6.

Posebna specialiteta likerja

Posebna specialiteta likerja

Tvrška Bilna & Kasch nasl.

M. Schubert

Ljubljana, Zidovska ul. 5

Priporočajo svojo veliko zalogo glaze in raznovrstnih drugih rokavic, modno blago, parfumerijo, galanterijo, ročna dela, izdelovanje vseh vrst prevlečenih gumbov, kakor tudi vse potrebščine kilne pasove, ravnodržalec itd. po najnižjih cenah. Snaženje vseh vrst rokavic. Moderna predtiskarija. — Postrežba točna in solidna. — Vnanja naročila se točno izvršujejo.

Mednarodno spedijsko podjetje R. RANZINGER, Ljubljana.

Ustanovljeno 1876. Telefon štev. 60.
Podjetje za prevoznino ces. kr. priv. juž. železnice. — Carinska agentura c. kr. glavnega carinskega urada v Ljubljani. — Redni nabiralni promet na vse strani. — Reekspedicija in skladišča. — Ekspresni promet ovojev. — Transport in shranitev mobilja. — Agentura avstrijskega Lloydja.
Pisarna v mestu: Selenburgova ulica 3. — Centrala in skladišče: Cesta na južno železnico 7. — Podružnica: Glavni carinski urad, južni kotodvor.

Radi inventure

prodajam vso zimsko zalogo kostumov, mantljev, paletojev, jopic, bluz, raglanov, oblek, klobukov in vse drugo blago 50% pod lastno ceno.

„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Del. glavica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8,000.000. K 800.000.

Stritarjeva ulica štev. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3/4 %

Delniški kapital: 150.000.000 kron.
Rezervni zaklad: 95.000.000 kron.

Podružnica c. kr. priv.

Avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 v lastni hiši

sprejema **vloge** proti hranilnim knjižicam, katere obrestuje od dne vplačila do dne dviga: rentni davek plačuje zavod sam.
Vloge na obrestovanje v tekočem računu, na giro-račun in proti blagajniškim listom najugodnejše. — Zavod

dovoljuje kredite v tekočem računu, nadalje stavbne, hipotekarne, carinske, davčno jamstvene kredite, remburzne kredite itd., eskomptira menice in devize ter preskrbuje njih inkaso, izdaja nakazila, kreditna in priporočila pisma na vsa tržišča tu- in inozemstva, prodaja in kupuje tu- in inozemske rente, zastavnice, delnice in srečke ter daje vestne nasvete pri nalaganju kapitala, izvršuje vse posle pri založitvi vojaško-ženitvenih kavčij, nadalje kavčij in vadij, potrebnih za udeležbo pri razpisanih ofertih, sprejema vrednostne papirje v svrhu njih shrambe in uprave,

oddaja proti ognju in vlomom sigurne samoshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim zalepom stranke ter sprejema vrednostne predmete (precijozne) v hranitev, zavaruje srečke in izžrebanju podvržene vrednostne papirje proti kurzneji izgubi ter oskrbuje brezplačno revizijo izžrebajočih efektov, vnovčuje kupone, izžrebane vrednostne papirje in valute, dovoljuje predjume na blago, vrednostne papirje ter sprejema borzna naročila za tu- in inozemske borze, preskrbuje za svoje komitente trgovske informacije na vseh tu- in inozemskih tržiščih itd., itd.

Centrala na Dunaju; Podružnice: Bolcan, Bregenc, Brno, Celovec, Dunaj VI., Feldkirch, Jablanice, Gorica, Inomost, Karlovi vari, Liberec, Ljubljana, Lvov, Mor. Ostrava, Olomuc, Opava, Pulj, Praga, Toplice na Češkem, Trst, Warnsdorf.